

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

23 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Crențius Ruslan xxxx, născut la xx xx xxxx, originar din mun. xxxx, domiciliat în s. xxxx r-nul xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.06.2018 – 27.07.2018;

Instanța de apel: 07.08.2018 – 11.10.2018;

Instanța de recurs: 11.01.2019– 23.04.2019.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 27 iulie 2018, adoptată în conformitate cu art.364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Crențius Ruslan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.201¹ alin.(4) Cod penal, la 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a dispus încasarea de la Crențius Ruslan în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 21 400 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că inculpatul Crențius Ruslan, la data de 07.04.2018, aproximativ la ora 22.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în timp ce se afla la domiciliul său situat în s. xxxx r-nul xxxx, având scopul comiterii violenței în privința altui membru al familiei, în rezultatul unei cerți spontane iscate între el și soția sa Crențius Ludmila, a numit-o pe ultima cu cuvinte necenzurate, apoi a comis față de aceasta acțiuni violente manifestate prin aplicarea multiplelor lovituri cu un prelungitor electric și cu o nivelă folosită în construcție peste diferite părți ale corpului, cauzându-i multiple vătămări corporale în rezultatul cărora la 10.04.2018, Crențius Ludmila a decedat.

Conform Raportului de expertiză judiciară nr.201803C0733 din 23.05.2018, s-a constatat că victimei Crențius Ludmila i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de traumă închisă a abdomenului, cu echimoze și excoriații, hemoragii în țesuturi moi,

ruptură traumatică a intestinului subțire, care au fost produse prin acțiune traumatică cu corp(uri) contodont(e), cu cel puțin 3 - 4 zile până la deces, se află în legătură cauzală directă cu survenirea decesului și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către succesorii părții vătămate Crențius Andrei și Puzder Maria, care au solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Crențius Ruslan să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră.

În argumentarea apelului declarat, au invocat că pedeapsa aplicată inculpatului este una prea blândă și neproportională infracțiunii comise, instanța nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă care nu-și va atinge scopul prescris la art.61 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2018, a fost admis din alte motive apelul, casată partial sentința, inclusiv din oficiu conform art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, în partea încasării cheltuielilor judiciare și în această parte pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

- a fost respinsă ca fiind neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare ce țin de efectuarea expertizelor.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și corect a constatat că inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a menționat că, cercetarea judecătorească s-a efectuat în procedură simplificată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, astfel legalitatea sentinței atacate a fost verificată sub aspectele de drept: dacă există erori procesuale și dacă măsura de pedeapsă este stabilită în limitele legii.

În această ordine de idei, instanța de apel a subliniat că, până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, recunoscându-și vina, fără a solicita administrarea de noi probe, a solicitat prin înscris autentic examinarea cauzei penale în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, pe care le cunoaște și asupra cărora nu are obiecții, iar instanța de fond prin încheierea protocolară a dispus examinarea cauzei în procedură simplificată, în baza art.364¹ Cod de procedură penală.

Mai mult, verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului, instanța de apel a constatat că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 61 și 75 Cod penal, la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile

de viață ale acestuia precum și scopul pedepsei aplicate, pentru corectarea și reeducarea vinovatului, instanța de apel apreciind în cele din urmă că pedeapsa aplicată de către prima instanță este legală, întemeiată și echitabilă, iar careva temeuri de a casa sentința primei instanțe, sub aspectul individualizării pedepsei penale, nu au fost stabilite.

Referitor la încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea raporturilor de expertiză judiciară, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, or, acestea reprezintă cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale nu prevăd de a fi încasate din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare în asemenea caz.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către procuror, care invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a acesteia în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare cu menținerea sentinței.

În argumentarea recursului invocă dezacordul cu soluția instanței de apel în partea respingerii cerințelor procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în sumă de 21 400 lei, menționând că în temeiul art.art.227-229, 385 alin.(1) pct. 14), 397 pct. 5) Cod de procedură penală, acestea urmau a fi încasate de la Crențius Ruslan.

Susține, că avansarea cheltuielilor judiciare de către stat își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

La acest capitol urmează a fi menționate și modificările operate la legea procesual penală din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, prin care a fost abrogat alin.(2) art.143 Cod de procedură penală, și care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat.

În ceea ce privește temeiul obligației de a suporta cheltuielile judiciare, susține că, inculpatul condamnat urmează să suporte aceste cheltuieli în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii, astfel de cheltuieli nu s-ar fi realizat.

7. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței, pentru următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței primei instanțe, când apelul a fost greșit admis. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art.434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Colegiul reține că procurorul nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite de către inculpat, dar indică ca temei

de drept pentru casarea deciziei recurate pct.6) alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, invocând doar dezacordul cu soluția instanței de apel în partea ce ține de respingerea cererii de încasare a cheltuielilor judiciare.

Verificând actele cauzei, în raport cu alegațiile titularului dreptului de recurs, Colegiul penal lărgit conchide că, judecând apelul, instanța neîntemeiat a dispus admiterea din alte motive apelul declarat, fiind casată parțial sentința, inclusiv din oficiu conform art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, în partea încasării cheltuielilor judiciare și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care a fost respinsă cerința procurorului cu privire la încasarea în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare.

Colegiul penal lărgit atestă că, la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului Crențius Ruslan a cheltuielilor judiciare, ce țin de efectuarea raporturilor de expertiză judiciară, instanța de apel nu a ținut cont de dispozițiile art.229 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, care stipulează că, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare.

În prezenta cauză penală, a fost dispusă efectuarea acțiunilor procesuale și anume: raportul de expertiză judiciară nr.2018033C0733 din 23.05.2018; raportul de expertiză judiciară nr.201808M0066 din 14.06.2018; raportul de expertiză judiciară nr.20180500140 din 16.05.2018 și raportul de expertiză judiciară nr.201835A0280 din 17.05.2018, pentru care a fost achitată suma totală de 21 400 lei.

Deci, reieșind din concluziile expuse în motivarea soluției adoptate de către instanța de apel, Colegiul penal lărgit constată că, greșit a fost respinsă ca neîntemeiată cererea înaintată de procuror, privind încasarea cheltuielilor de judecată, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizelor judiciare, inculpatul fiind eliberat total de la plata acestora.

Colegiul pensal lărgit menționează că dreptul discreționar al instanței de încasare a cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor la caz, rezultând din prevederile art.229 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, urmează a fi interpretate ținând cont de modificările operate prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare la 09.02.2018, prin care a fost exclus alin.(2) al art.143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul bugetului de stat, respectiv voința legiutorului a fost îndreptată spre obligarea condamnaților de a achita cheltuielile pentru efectuarea expertizelor.

Astfel, scutirea condamnaților de la plata acestor sume urmează să reprezinte o excepția, însă nu o regulă. La caz, instanța de recurs reține că, nu a fost confirmată o stare financiară precară a condamnatului, care ar justifica scutirea de la plata sumelor respective.

Colegiul penal lărgit consideră că cheltuielile judiciare suportate de către stat pentru efectuarea expertizelor judiciare menționate supra urmează a fi încasate de la inculpat.

Prin urmare, sunt apreciate ca fiind corecte concluziile primei instanțe referitoare la admiterea solicitării înaintate de către acuzatorul de stat privind încasarea de la inculpat a sumei de bani menționată mai sus, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate, din care motiv se impune necesitatea de a interveni în hotărârea adoptată de către instanța de apel, casând-o parțial în partea respingerii cererii procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare, cu menținerea sentinței primei instanțe.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Crențius Ruslan xxxx**, în partea respingerii cererii procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 27 iulie 2018, prin care s-a dispus încasarea de la **Crențius Ruslan xxxx**, în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 21 400 (douăzeci și unu mii patru sute) lei.

În rest, celelalte dispoziții ale deciziei instanței de apel se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 iunie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico

O P I N I E S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală (în cauza **Crențius Ruslan xxxx**)

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din **23 aprilie 2019** a fost adoptată în cadrul judecării recursului ordinar în cauza indicată următoarea soluție: „Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Crențius Ruslan xxxx**, în partea respingerii cererii procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 27 iulie 2018, prin care s-a dispus încasarea de la **Crențius Ruslan xxxx**, în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 21 400 (douăzeci și unu mii patru sute) lei.

În rest, celelalte dispoziții ale deciziei se mențin”.

2. Nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o soluție de respingere a recursului procurorului.

2.1. Consider că motivele și argumentele pe care le-a pus instanța de recurs la baza soluției de casare a hotărârii instanței de apel nu au fost invocate de către procuror nici la una dintre etapele examinării cauzei.

Casând decizia instanței de apel, Colegiul penal și-a expus considerentele, că cheltuielile judiciare în speță ar putea fi încasate, deoarece legislația de procedură penală (art. 227, 229) prevăd posibilitatea încasării din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare legate de înfăptuirea la caz a expertizelor, dând indicații instanței de apel să-și motiveze hotărârea pronunțată.

Disponând rejudecarea cauzei în partea examinării laturii civile a cauzei cu referire la cheltuielile de judecată, instanța de recurs, în opinia mea, nu a ținut cont de faptul, că nici la una dintre etapele examinării cauzei procurorul nu a adus careva argumente legale, precum și probe, care ar confirma posibilitatea încasării cheltuielilor judiciare.

Procurorul nu a invocat aceste argumente nici la depunerea recursului, indicând doar că, în opinia sa, potrivit legii cheltuielile urmează a fi admise, dar n-a specificat din care considerente a ajuns el la această concluzie și ce circumstanțe le invocă în acest sens.

Astfel, consider, că instanța de recurs a admis un recurs nemotivat, întemeindu-și soluția pe argumente neinvocate de către recurent la nici un dintre etapele desfășurării procesului penal.

Cu această ocazie vreau să menționez, că instanța de recurs, casând decizia instanței de apel, a intenționat să modifice practica judiciară existentă prin care se respingeau solicitările procurorului de încasare din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, considerând că legislația în prezent permite dispunerea încasării acestora din contul inculpatului.

Cu referire la acest subiect vreau să menționez, că, în opinia mea, legislația actuală cu referire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului nu este clară, deoarece nu stabilește într-un mod explicit temeiurile și condițiile de încasare a acestora din contul inculpatului, precum și faptul cui îi revine sarcina probației în acest sens, iar instanța de recurs nu a adus o claritate în această privință, deși în joc este respectarea drepturilor inculpaților la un proces echitabil.

Judecător

Nadejda Toma